

Dámvad (*Cervus dama* L.)

A dámszarvas vagy dámvad Magyarország egyik legnagyobb testű vadja. Kifejlett hímjét dámbikának, nőstényét dámtehénnek, szaporulatát dámborjúnak nevezzük (így a hímeket bikaborjúnak, a nőstényt ünőborjúnak). Ritka előfordulásával az ország egész területén lehet számolni, de jelentősebb állományok csak Gyulaj, Pusztavacs, Gödöllő, Hetényegyháza és Lábod környékén találhatók.

A dámvad a gímszarvashoz és az őzhez hasonlóan párosujjú patás, így **lábnyomai** is ennek megfelelőek. Hátrahagyott jeleit is leghamarabb az előbb említett két állat nyomaival lehet összetéveszteni. A dámvad lábnyomának alakja azonban kerekded, a sarokvánkos legalább a nyom felét adja, elmentében a gímszarvassal és az őzzel, ahol ez legfeljebb a nyom egyharmadát teszi ki. A dámvad lábnyomának hosszúsága 50-90 mm, nyomszélessége 35-62 mm. A lépéshossz 40-65 cm, tehát jelentősen kisebb, mint a gímszarvas esetében. Futás közben a többi párosujjú patáséhoz hasonlóan a dámvad körmei is szétnyílnak, így lehet következtetni az állat mozgásformájára. A dámvadnak amúgy is jellegzetesen szökellő a futása, más hazai vadfajával nem téveszthető össze.

Különösebb **vackot** a dámvad nem épít

magának, legfeljebb az avart kapirgálja el egy akkora területről, ahova le tud feküdni. A dámbikák jellegzetes barcogó- (üzekedő-) helyet – 10-30 cm mély és kb. 2 m átmérőjű teknőt – alakítanak ki maguknak minden évben az október-novemberre eső párzási időszakban.

A dámvad **hullatéka** nyáron alaktalan, télen fényes, sötétzöld bogyo. **Táplálkozási** szokásaival nem hagy egyértelműen meghatározható jelet hátra, de említésre méltó, hogy – főleg a téli időszakban – a gímszarvashoz hasonlóan lehántja a fiatal fák kérget.

Hangja, főleg a párzási időszakban hallott barcogás (jellegzetes, horkolásszerű hang) könnyen felismerhetővé teszi a dámszarvast még a szakavatlan ember számára is. Riasztása a gímszarvaséhoz hasonló, böffenésszerű kiáltás, de hangja magasabb, mint a gímé. Hívóhangját leggyakrabban a tehén hallatja: csukláshoz hasonlítható torokhanggal szólítgatja borját.

A dámvad **koponyájának** hossza 235-275 mm, míg -szélessége 100-120 mm. Jellegzetessége, hogy szemürege hátulról zárt, és felső fogsorából a metszőfogakon kívül hiányzik a szemfog is. Fogazata az alsó metszőfogak mellett gumós zápfogakból áll. Fogképlete: 0033/4033=34. A bikáknál a koponyatetőn agancs illetve agancstő található. A dámbikák agancsa lapátszerűen szélesedik, ami egyértelműen megkülönbözteti a gímszarvas illetve az őz agancsától.

A dámbikák minden év augusztusa táján tisztítják az **agancsukat**, ilyenkor véres dörzsölésnyomokat találhatunk a bokrokon illetve a fákon. A bikák, főleg a párzási időszakban, kisebb fák, bokrok tördelésével jelölik területüket. Agancsukat májusban vetik le. A levetési síkból következtethetünk az állat korára: ha az agancs levetési síkja homorú, az állat öreg, ha egyenes, akkor középkorú, ha pedig domború, akkor az állat fiatal volt. Fiatal állatoknál az agancs még felül erősebb, vastagabb, míg az idősebb állatoknál már az agancs alsó része a vastagabb.

Buzás Balázs felvétele

DÁM NYOMA ÉS NYOMKÉPLETEI
(túllépés – fent,
és váltakozó páros
lépés – lent)

Nahlik és Újhelyi nyomán

